

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Управління та оцінка кредитоспроможності підприємства

(назва кваліфікаційної роботи магістра)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студента (ки) Галіциної Анастасії Андріївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

групи ФС.мз-01с
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на

відповідне джерело _____ Галіцина А.А.
(підпис) (ініціали та прізвище студента)

Керівник _____ Рябушка Л.Б.
(посада, науковий ступінь) (підпис) (ініціали, прізвище)

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1 Поняття та сутність кредитоспроможності як економічної категорії.....	5
1.2 Огляд методик оцінки кредитоспроможності підприємства	8
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «ПрАТ МОНДЕЛІС УКРАЇНА»	18
2.1 Загальна характеристика та аналіз фінансового стану ПрАТ «Монделіс Україна»	18
2.2 Оцінка рейтингу кредитоспроможності ПрАТ «Монделіс Україна».....	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «МОНДЕЛІС УКРАЇНА»	27
3.1 Визначення основних недоліків оцінки кредитоспроможності	27
3.2 Рекомендації щодо вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства.....	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	40
Додаток А. Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2018 рік.....	41
Додаток Б. Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2019 рік.....	44
Додаток В. Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2020 рік	47

ВСТУП

На сьогодні, у певний момент своєї виробничої діяльності підприємства потребують тих чи інших засобах, які дозволять подальше існування організації. Виникає потреба у залученні коштів ззовні. Банківський кредит є одним із найбільш затребуваних виходом з даної ситуації. Проте отримання кредиту підприємством практично є складним завданням, оскільки українські підприємства відповідають критеріям кредитоспроможності. Одним із найважливіших критеріїв є показник рентабельності діяльності підприємства.

При цьому банки розробляють спеціальні та затверджені методики оцінки кредитоспроможності підприємства, що потребує як короткострокового, так і довгострокового кредитування.

Недостатня вивченість питань методики та аналізу кредитоспроможності підприємства в сучасних економічних умовах зумовила необхідність та актуальність дослідження цієї проблеми.

Метою дипломної роботи є дослідження сутності оцінки та управління кредитоспроможності підприємства та встановлення шляхів його удосконалення.

Відповідно до поставленої мети кваліфікаційної роботи були поставлені наступні завдання:

- визначити поняття та сутність кредитоспроможності підприємства як економічної категорії;
- дослідити методики оцінки кредитоспроможності підприємства;
- надати загальну характеристику та провести аналіз фінансового стану ПрАТ «Монделіс Україна»;
- провести оцінку рейтингу кредитоспроможності ПрАТ «Монделіс Україна»;
- визначити основні недоліки оцінки кредитоспроможності;

- розробити рекомендації щодо вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства.

Предметом дослідження є кредитоспроможність підприємства.

Об'єктом дослідження є встановлення шляхів удосконалення кредитоспроможності підприємства.

У процесі дослідження були використані наступні методи:

- табличний метод, що вбачає у собі формування даних в таблиці, та формування зведених таблиць на основі вже існуючих;

- графічний метод – графічна інтерпретація досліджуваної проблеми та подання інформації рисунків, схем тощо;

- методи дедукції та індукції – висування методів стрес-тестування;

- контент-аналіз зарубіжних джерел масової інформації.

Інформаційною базою написання дипломної роботи є праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, підручники, навчальні посібники, періодичні видання щодо управління та оцінки кредитоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Поняття та сутність кредитоспроможності як економічної категорії

В умовах нестабільної економічної ситуації в країні, а саме зовнішніх і внутрішніх умовах, що постійно змінюються, підприємствам необхідно мати гнучку структуру фінансових ресурсів і при необхідності мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможними.

Вивчення кредитоспроможності здійснюється для якісної оцінки позичальника до вирішення питання про видачу кредиту та його умов, визначення здатності та готовності клієнта повернути взяті ним у борг кошти відповідно до кредитного договору.

Поняття «кредитоспроможність» відрізняється своєю складністю інтерпретації. Нині існують у економічній теорії різні трактування поняття «кредитоспроможність». Розглянемо докладніше дані визначення. Відомий економіст, О. І. Лаврушин, вважає, що кредитоспроможність це насамперед здатність позичальника повною мірою та у встановлений термін погасити не лише основний борг, а й нарахований відсоток [28, с. 254]. Доктор та професор економічних наук А. Д. Шеремет підтримує думку О. І. Лаврушіна [33, с. 122]. Виділяють два критерії до поняття «кредитоспроможність»: Передумови отримання кредиту та можливо його повернення. Таким чином, крім виділеної ознаки О. А. Лаврушін і А. Д. Шереметом здатність повернення кредиту, можна виділити ознаку обґрунтованості його отримання.

На думку професора кафедри банківської справи Коробової Г. Г. між кредитоспроможністю та платоспроможністю існує тісний взаємозв'язок. Платоспроможність можна як можливість погашення всіх своїх боргів, тоді як кредит є одне із видів заборгованості підприємства. Отже, можна дійти невтішного висновку, що платоспроможність є широким поняттям, оскільки включає у собі кредитоспроможність. Отже, кредитній організації, щоб прийняти

обґрунтоване рішення про видачу кредиту потенційному позичальнику, достатньо лише переконатися в його кредитоспроможності, не розглядаючи можливості підприємства у більшому аспекті. Проте, порівнюючи поняття платоспроможність і кредитоспроможність можна дійти висновку, що й позичальник платоспроможний, це включає у собі та її кредитоспроможність [12].

Г. Г. Коробова також виділяє одну істотну різницю між платоспроможністю та кредитоспроможністю (рисунок 1.1).

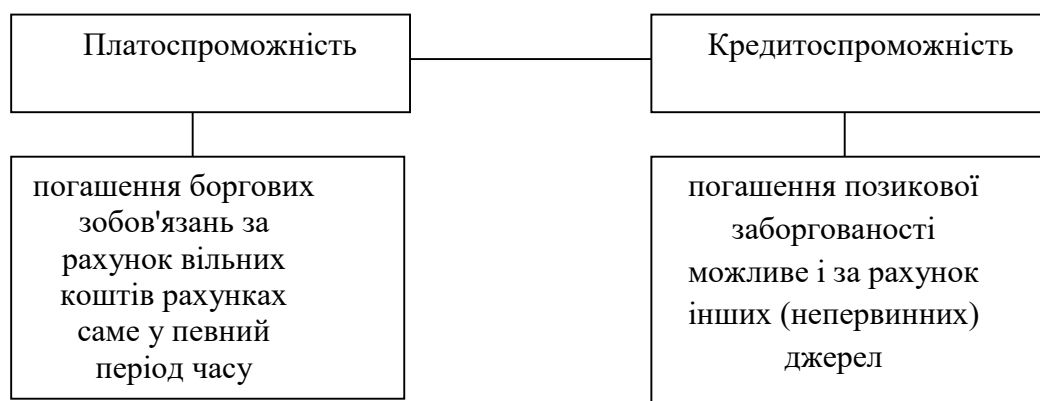

Рисунок 1.1 – Зв'язок та різницю між платоспроможністю та кредитоспроможністю

З іншого боку, Г.Г. Коробова зазначає, що кредитоспроможність - це оцінка можливостей клієнта для отримання позички та її здатності своєчасно та в повному обсязі погасити заборгованість та відсотки по ній банку. Інформація про кредитоспроможність позичальника та інші показники його діяльності (обсяги виробництва, величину чистих активів, зміну дебіторсько-кредиторської заборгованості та ін.) враховується при визначенні категорії якості позички та розміру розрахункового резерву на можливі її втрати.

Професор Д. А. Єндовицький має свою точку зору на визначення кредитоспроможності, суть якого полягає в тому, що кредитоспроможність можна розглядати як фінансове та господарське становище підприємства – позичальника, яке доводить ефективне та результативне витрачання кредитних

коштів та здатність кредитованого повернути кредит згідно з умовами, прописаними у кредитному договорі. [21, с. 206].

Найбільш повно кредитоспроможність розкрила М. В. Чараєва. На її думку, кредитоспроможність - це система умов, що визначають здатність підприємства залучати позиковий капітал та повертати його в повному обсязі у передбачені терміни [32, с. 103].

Проаналізувавши безліч трактувань визначення кредитоспроможності, можна виділити основні три важливі принципи або умов при кредитуванні: терміновість, платність і повернення. Необхідно звертати увагу не лише на повернення позикових коштів у встановлений термін (який прописаний у кредитному договорі), а й на сплату нарахованих відсотків за основним боргом.

Нині необхідно враховувати різні чинники ризику (фінансові, кредитні і галузеві ризики) щодо можливості позичальника погасити свій основний борг за кредитом і нарахований у ньому відсоток

Отже, щодо кредитоспроможності слід враховувати основні засади кредитування, саме платності, повернення і терміновості. Необхідно звернути увагу не лише на умову повернення позикових коштів у встановлений час, а й на сплату відсотків за кредитом. Необхідно також приділити увагу ризикам щодо можливості позичальника прокрити кредитні зобов'язання.

Враховуючи вищесказані принципи, можна дати таке визначення кредитоспроможності підприємства - система фінансових та правових складових, що характеризується як коефіцієнтами фінансового ризику, а й ділового ризику. Кредитоспроможність показує можливість підприємства відповідно до оформленого кредитного договору погасити у встановлений термін та в повному обсязі заборгованість перед банком. Слід зазначити, що кредитоспроможність визначає рівень ризику банку при кредитуванні певного позичальника – юридичної особи.

1.2 Огляд методик оцінки кредитоспроможності підприємства

Серед різноманітних методик оцінок кредитоспроможності підприємства, запропонованих такими економістами як О. І. Лаврушін, А. Д. Шеремет, Н. І. Валенцева, Р. С. Сайфуллін, М. О. Сахарової, А. В. Грачова, Єфімової О. В., Ковальова В.В., можна відзначити два найбільш часто зустрічаються на практиці:

- оцінка кредитоспроможності позичальника на основі комплексу фінансових коефіцієнтів;
- аналіз грошового потоку клієнта.

Найчастіше використовується методика оцінки кредитоспроможності позичальника на основі фінансових коефіцієнтів, оскільки саме ця методика найповніше характеризує фінансовий стан підприємства. В економічній теорії для аналізу фінансового стану підприємства розраховуються безліч різних коефіцієнтів, таким чином для дослідників стоїть завдання систематизації даних коефіцієнтів та вибір набору конкретних коефіцієнтів, які зможуть найповніше охарактеризувати фінансову сторону підприємства.

Класифікацію фінансових коефіцієнтів уперше у вітчизняній науці класифікацію провів доктор економічних наук Н. А. Блатов: поділ коефіцієнтів на абсолютні та відносні, у свою чергу відносні коефіцієнти на коефіцієнти розподілу та координації. Зарубіжний досвід у галузі фінансового аналізу, окрім напрацювань українських вчених та економістів, пропонує безліч інструментів для оцінки кредитоспроможності позичальників.

Основні складові фінансової звітності формують більшість фінансових коефіцієнтів, таким чином вони перебувають у тісному взаємозв'язку. Різні фінансові коефіцієнти набувають певної значущості та ваги в різних позиціях огляду юридичної особи [17, с. 45].

У цій ситуації розглядаються ретроспективна інформація про діяльність суб'єкта господарювання, тобто якісна необхідна інформації, оскільки

аналізовані показники розраховуються з даних звіту. Існує необхідність розрахунків показників з урахуванням галузевої специфіки діяльності організації, для проведення методологічної оцінки інвестиційної привабливості позичальника, удосконалення управлінського та інвестиційного обліку, спрямованих насамперед на конкурентоспроможність.

Незважаючи на те, що процес визначення кредитоспроможності в переважній більшості випадків представляє собою аналіз фінансових результатів та планованих грошових потоків побудова фінансових документів фахівцями банку здійснюється у спрощеному вигляді. У звичайній ситуації для цього використовується спосіб побудови прогнозного або планового тренду. Найчастіше банки, кредитні організації, не формують прогнозну модель зміни діяльності господарюючого суб'єкта, отже, перспективи розвитку підприємства дуже рідко впливають визначення ступеня кредитоспроможності і рішення про видачу кредиту.

Розглянемо одне із найважливіших чинників, здатний визначити сутність кредитоспроможності позичальника – прогнозна (у деяких джерелах перспективна) платоспроможність. Варто відзначити, що за заданої умови оцінка фінансової діяльності підприємства має перспективний характер, з виділенням терміну використання позикових коштів. Платоспроможність юридичної особи визначається за рахунок перспективної характеристики сутності кредитоспроможності.

Можна виділити два основні моменти оцінки кредитоспроможності підприємства, метою якого є отримання кредиту:

- аналіз фінансових показників на основі кількісних методик;
- якісний аналіз діяльності суб'єкта господарювання, який має бажання отримати кредит [23, с. 362].

Аналіз репутації підприємства, правових та економічних чинників найповніше характеризують кредитоспроможність господарюючого суб'єкта.

Перша група містить у собі класифікаційні методи, що включають наступні:

- методи із використанням рейтингової системи оцінок;
- перспективні методи, такі як методи із застосуванням множинного дискримінантного аналізу (MDA – multiple-discriminant analysis); модель оцінки CART (Classification and regression trees);
- методи, засновані на використанні різних угруповань фінансових показників.

Банківський метод оцінки кредитоспроможності позичальника виходячи з визначення кредитного рейтингу є розробку критеріального рівня аналізованих оцінних показників та його рейтингу (класу) визначення кредитоспроможності господарюючого суб'єкта. Залежно від наданого класу кредитоспроможності позичальника визначаються умови надання кредиту, оформлені юристами у кредитному договорі. Багато банків поділяють позичальників залежно від рівня кредитоспроможності на 3 – 5 класів, але найчастіше на 3 класу. Критеріальні показники на рівні середніх величин є підставою віднесення позичальника до другого класу, вище за середні – до першого класу, нижче за середні – до третього класу. Результативна оцінка кредитоспроможності оцінюється у балах, яка складається з отриманих значень кожного розрахованого показника класу кредитоспроможності. Першому класу позичальників за даною методикою умовно присвоюється від 100 до 150 балів, другому класу – від 151 до 250 балів, третьому – 251 бал та вище.

Аналізуючи результати банківських практик можна дійти висновку, що найчастіше клас кредитоспроможності залежить від розрахованих коефіцієнтів ліквідності (абсолютної, поточної та загальної), фінансової стійкості та спроможності, та показників рентабельності.

При цьому проводиться кількісний та якісний аналіз діяльності суб'єкта господарювання. Необхідність якісного аналізу полягає у виявленні ризиків банку за неможливості погашення боргу позичальником. Варто зазначити, що облік тенденції у зміні фінансового стану підприємства є ключовою ланкою оцінки кредитоспроможності. Докладнішу оцінку може дати аналіз динаміки

зміни показників, структури статей балансу, якості активів, основних шляхів господарсько-фінансової діяльності.

Виділимо основні коефіцієнти, що розраховуються для оцінки кредитоспроможності:

- К1 – коефіцієнт швидкої ліквідності;
- К2 – коефіцієнт поточної ліквідності;
- К3 – коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- К4 - коефіцієнт співвідношення власних та позикових коштів;
- К5 – рентабельність продажів;
- К6 – рентабельність діяльності підприємства.

Підсумкова оцінка результатів розрахунків коефіцієнтів полягає у привласненні позичальнику – юридичній особі категорії за кожним із цих показників на основі порівняння отриманих значень із встановленими достатніми.

Встановлені значення оцінюваних коефіцієнтів представлені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Категорії показників оцінки кредитоспроможності позичальника

Коефіцієнти	1 категорія	2 категорія	3 категорія
1	2	3	4
К1	0,1 і вище	0,05-0,1	Менш 0,05
К2	0,8 і вище	0,5-0,8	Менш 0,5
К3	1,5 і вище	1,0-1,5	Менш 1,0
К4	0,25 і вище	0,15-0,25	Менш 0,15
К5	0,10 і вище	Менш 0,10	Нерентабельні
К6	0,06 і вище	Менш 0,06	Нерентабельні

Далі визначається сума балів за цими показниками з урахуванням їхньої коефіцієнтної ваги. Відповідно до отриманої суми балів визначається рейтинг чи клас позичальника. На наступному етапі розраховується сума балів позичальника (S – рейтингове число). Формула для розрахунку:

$$S = 0,05K1 + 0,10K2 + 0,40K3 + 0,20K4 + 0,15K5 + 0,10 K6 \quad (1.1)$$

Після розрахунку суми балів проводиться якісний аналіз кредитоспроможності позичальника. При якісному аналізі враховується інформація, яка може бути виражена кількісно. Якісна інформація допомагає визначити основні ризики підприємства-позичальника.

Визначення рейтингу та класу позичальника є заключним етапом оцінки кредитоспроможності. Рейтинг позичальника визначається з урахуванням бальної системи в оцінці кредитоспроможності. Методика кредитоспроможності здебільшого включає три класи позичальників:

- до першого класу відносяться позичальники, кредитування яких не викликає жодних сумнівів;
- до другого класу належать позичальники, кредитування яких потребує виваженого підходу;
- до третього класу – позичальники, кредитування яких пов'язані з підвищеним рівнем ризику [4].

Сума основних шести аналізованих показників та якісного аналізу ризиків визначають рейтинг позичальника. Сума балів (S) впливає на рейтинг позичальника таким чином:

- 1) якщо $S > 1,25$ - позичальник може бути віднесений до першого класу кредитоспроможності, обов'язковою умовою віднесення позичальника до даного класу є значення його коефіцієнта співвідношення власних та позикових коштів на рівні, встановленого для 1-го класу кредитоспроможності;
- 2) якщо $1,25 < S < 2,35$, то позичальник відповідає другому класу кредитоспроможності;
- 3) якщо $S > 2,35$, то позичальника відносять до третього класу.

Після проведення кількісної та якісної оцінки кредитоспроможності підприємства за даною методикою робляться відповідні висновки щодо кредитування його кредитування.

При цьому кредитування позичальників, віднесених до першого класу, зазвичай не викликає сумнівів, кредитування позичальників другого класу вимагає у працівників банку ретельнішого підходу, а кредитування

позичальників, що належать до третього класу кредитоспроможності, пов'язане з підвищеним ризиком і практикується рідко.

В економічній практиці зустрічається спосіб оцінки кредитоспроможності позичальника залежно від ступеня ймовірності банкрутства. Головним представником цієї методики є американський економіст Д. Фулмер. Ця модель отримала назву модель Фулмера, яка була створена на підставі аналізу 60 підприємств: 30 потерпілих крах і 30 стабільно працюючих - із середнім річним оборотом в 455 тисяч американських доларів.

У даній моделі формула визначення ймовірності банкрутства має такий вигляд:

$$H = 5,528X_1 + 0,212X_2 + 0,073X_3 + 1,270X_4 + 0,120X_5 + 2,33X_6 + 0,575X_7 + 1,083X_8 + 0,894X_9 + 6,075 \quad (1.2)$$

де X_1 - нерозподілений прибуток минулих років/баланс;

X_2 – прибуток від реалізації/баланс;

X_3 - прибуток до сплати податків/власний капітал;

X_4 – грошовий потік/довгострокові та короткострокові зобов'язання;

X_5 – довгострокові зобов'язання/баланс;

X_6 – короткострокові зобов'язання/сукупні активи;

X_7 – $\log$ (матеріальні активи);

X_8 – оборотний капітал/ довгострокові та короткострокові зобов'язання;

X_9 - $\log$ (прибуток до оподаткування + відсотки до сплати/виплачені відсотки) [20, с. 43].

Відповідно до даної методики аналіз фінансового стану визначає момент настання неплатоспроможності при $H < 0$. На основі визначення чистого сальдо припливу та відтоку грошових коштів може бути реалізована оцінка грошових коштів за певний період. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що грошовий потік визначає здатність підприємства покривати свої витрати, тобто погашати заборгованість своїми власними ресурсами перед банком. Завдяки

аналізу грошових потоків, який може проводитися на основі інформації зі Звіту про рух грошових коштів, дозволяє оцінити фінансовий потенціал клієнта своєчасно виконувати взяті на себе грошові зобов'язання, тобто генерувати кошти у розмірі та строки, необхідні для здійснення запланованих витрат.

Перевищення припливу коштів над відпливом свідчить про стабільну фінансову стійкість. Головною перевагою цієї методики є визначення ключових слабких місць діяльності підприємства – позичальника.

Наступна група містить методи на основі повного та комплексного аналізу діяльності підприємства, а саме:

- метод 6C (Six Sigma - character, capacity, cash, collateral, conditions, control). Цей метод поділяє процес діяльності на 8 етапів: розуміння, визначення, вимірювання, аналіз, вдосконалення, контроль, стандартизація та інтегрування;

- метод CAMPARI. Здійснюється на основі розрахунку кількісних і якісних показників, а саме: C (Character) – репутація, характеристика клієнта; A (Ability) - здатність до повернення кредиту; M (Margin) - маржа, прибутковість; P (Purpose) - цільове призначення кредиту; A (Amount) – розмір кредиту; R (Repayment) – умови погашення кредиту; I (Insurance) - забезпечення, страхування ризику непогашення кредиту;

- метод PARTS. Передбачає проведення аналізу п'яти основних показників позичальника: P (Purpose) – призначення, мета отримання кредиту; A (Amount) - сума, розмір кредиту; R (Repayment) – оплата, повернення (боргу та відсотків); T (Term) - термін надання кредиту; S (Security) - забезпечення погашення кредиту.

Проведення оцінки кредитоспроможності клієнта з урахуванням аналізу ділового ризику дозволяє визначити у майбутньому джерела погашення кредиту, в такий спосіб, доповнюючи способи оцінки кредитоспроможності підприємства банками. Можна виділити такі фактори ділового ризику, які безпосередньо впливають на спосіб оцінки кредитоспроможності підприємства: надійність та різновид постачальників, сталість поставок, наявність складів, терміни зберігання сировини та матеріалів та порядок їх придбання, різні соціальні, екологічні та хімічні фактори та багато інших.

Недоліки нормативно-законодавчої основи щодо кредитованої угоди також пов'язані з діловим ризиком. Варто зазначити, що на розвиток цієї галузі впливають різні фактори: вплив альтернативних галузей, циклічність попиту, збереження результатів діяльності тощо. з

Розглянь оцінку кредитоспроможності на підставі методу Campari. Назва методу відображає його зміст, а саме:

- C (character)-репутація, характеристика (особисті якості) позичальника;
- A (ability) - здатність повернути кредит (оцінка бізнесу позичальника);
- M (means, marge) – необхідність звернення за кредитом (або маржа, прибутковість);
- P (purpose) – ціль кредиту;-
- A (amount) – розмір кредиту;
- R (repayment) - умови погашення кредиту;
- I (insurance) – забезпечення, страхування ризику непогашення кредиту [16, з. 239].

Розглянутий метод виділяє основні та суттєві фактори серед множин кредитних заявок та доданих до нього документацій, що характеризує діяльність підприємства, в їх оцінці та уточненні після особистої зустрічі із позичальником.

Оцінка кредитоспроможності відповідно до стандартів Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Відповідно до цієї методики ЄБРР фінансує до 35% вартості нового проекту чи довгострокової капіталізації організації. Нові проекти з терміном окупності не більше ніж 7 років мають бюджет не менше 20 млн. євро.

Наша країна розпочала розгляд проектів рефінансування короткострокової заборгованості у зв'язку із кризою ЄБРР у 2009 році. Організації - позичальники мають право претендувати на цей вид фінансування за умови, що передкризова фінансова історія дозволяє вважати її управління результативним, а причини складнощів пов'язані з відсутністю адекватного рефінансування короткострокової заборгованості на ринку.

Ключовими вимогами при прийнятті рішення щодо фінансування позичальника включають такі аспекти:

- висока частка зацікавленості власника у своєму бізнесі, що характеризується готовністю брати участь у проекті власними коштами (щонайменше 40% вартості проекту);
- спостереження фінансової стійкості в організації;
- наявність в організації грамотного менеджера, який здатний ефективно проаналізувати та спланувати результати управлінських рішень із довгостроковою перспективою (іноді в середньостроковому) та показувати хороші результати своєї діяльності з урахуванням системної фінансової моделі;
- проведення щорічного аудиту за Міжнародними стандартами фінансової звітності та наявність управлінського обліку – головні засади методики ЄБРР.

При аналізі фінансового становища та фінансової стійкості позичальника фінансові показники розглядаються у взаємозв'язку з певною економічною ситуацією для точної оцінки кредитоспроможності.

Аналіз ризиків неповернення кредиту підприємством – позичальником необхідний навіть за умови відповідності встановленим нормативам значень розрахованих різних фінансових показників. Це пов'язано зі складністю усунення цього ризику.

Слід зазначити, що велика кількість коефіцієнтів, що використовуються для оцінки кредитоспроможності позичальника, не характеризують платоспроможність підприємства, проте дане поняття включає кредитоспроможність. Множинність коефіцієнтів порушує кілька принципів, а саме вигідності та об'єктивності в оцінці фінансового стану та кредитоспроможності позичальника. У цілому нині загальний недолік методик оцінок кредитоспроможності пов'язані з особливістю запровадження Українського бізнесу, тобто із характером бізнесу, відсутністю прозорості у діяльності. Цей недолік надає великий вплив якості оцінки кредитоспроможності – відбувається спотворення вхідної інформації, і це призведе до спотворення інформації в результаті.

Таким чином, у результаті ускладнена якісна оцінка кредитоспроможності позичальника, яких проводиться за допомогою традиційних світових стандартів. Розглянемо умови, що провокує цю ситуацію:

- відсутність розвитку рейтингових систем у національній системі;
- існування обмежених позичальників, які змогли отримати
- кредитні рейтинги, присвоєні міжнародними рейтинговими агентствами (серед тих, хто отримав більшу частку припадає на великі підприємства);
- відстале розвиток системи внутрішніх рейтингів у українських комерційних банків (часто її відсутність);
- великі і значні розбіжності щодо трактувань платоспроможності, простроченої заборгованості клієнта і кредитних втрат (кредитні ризики) які застосовують у час у банківської практиці;
- обмежена кількість статистичної та наочної інформації щодо втрат у результаті виникнення ділових та кредитних ризиків;
- відсутність статистичних даних щодо сталості виникнення дефолтів у клієнтів банку;
- нестача досліджень. Суть яких полягає у виявленні факторів (економічних та галузевих), що впливають на рівні втрат та ризиків у банківському секторі;
- відсутність ресурсів (фінансових, кадрових та інформаційних) для впровадження більш сучасних підходів у цій проблемі [20, с. 46].

Найбільш значущим фактором, що призводить до зниження результативності оцінки кредитоспроможності позичальника - пасивне вивчення фахівцями банку сутність діяльності суб'єкта господарювання. Можна припустити, що зміни зовнішніх факторів діяльності підприємства (конкурентна боротьба, динаміка зміни цін на світових ринках, системні кризи) вплинуть на важливий показник для оцінки – вартість активів позичальника.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНКИ

К

2.1 Загальна характеристика та аналіз фінансового стану ПрАТ «Монделіс Україна»

Е

Д

И

Приватне акціонерне товариство, надалі ПрАТ «Монделіс Україна», розпочав свою історію в Україні в 1994 році. На той час підприємство мало назву «Крафт Фудз Україна», але у 2014 р. назву було змінено на «Монделіс Україна».

Дана компанія належить до одного з найбільших виробників у світі шоколадної продукції, цукерок, печива та жувальної гумки – до групи «Mondelez International».

О

У компанії працює близько 1 800 співробітників.

В Україні продукція компанії виробляється на двох фабриках - Тростянецькій фабриці ПрАТ «Монделіс Україна» та дочірньому підприємстві ТОВ «Чіпси Люкс». Продукція вироблена на зазначених підприємствах доступна для українських споживачів, але й також експортується у понад 50 країн світу.

«Монделіс Україна» є одним із найбільших інвесторів в харчову галузь України. За 25 років роботи на українському ринку компанія загалом інвестувала у розвиток бізнесу понад 200 млн. дол. США, налагодивши в Україні власні виробничі потужності (два виробничі майданчики: шоколадні вироби (м. Тростянець) та картопляні чіпси (с. Старі Петрівці, Вишгородський район).

За понад 25 років роботи в Україні компанія сплатила до державного бюджету понад мільярд гривень податків.

Також, вже 3 роки поспіль Mondelez International Foundation разом з Центром «Розвиток КСВ» реалізовує унікальну національну соціальну програму «Healthy Schools: заради здорових і радесних школярів». Програма має на меті сприяти розвитку здорового харчування, фізичних активностей та свідомого ставлення до власного здоров'я серед школярів. Лише за 2 роки програми у ній взяли участь понад 150 тисяч школярів усіх областей України.

С

Т

В

Проведемо оцінку кредитоспроможності ПрАТ «Монделіс Україна».

Для визначення кредитоспроможності позичальника проводиться кількісний (на основі оцінки фінансового стану підприємства) та якісний аналіз ризиків. Метою проведення аналізу ризиків – визначення можливості, розміру та умов надання кредиту.

Оцінка фінансового становища позичальника за методикою НБУ проводиться з урахуванням тенденцій у зміні фінансового становища і чинників, які впливають ці зміни. З цією метою необхідно проаналізувати динаміку оціночних показників, структуру статей балансу, якість активів, основні напрямки господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Для оцінки фінансового стану ПрАТ «Монделіс Україна» розрахуємо три групи оціночних показників: коефіцієнти ліквідності, коефіцієнт співвідношення власних та позикових коштів, коефіцієнти рентабельності. Усього шість показників: К1, К2, К3, К4, К5, К6 – основні оціночні показники.

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності. У цій групі показників розраховуються коефіцієнти абсолютної, швидкої та поточної ліквідності. Розрахунок показників ліквідності ПрАТ «Монделіс Україна» представлений у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Розрахунок показників ліквідності ПрАТ «Монделіс Україна» за 2018-2020 роки.

Показники	2018р.	2019р.	2020р.
Кошти, тис. грн.	96 375	127 702	203 173
Короткострокові фінансові вкладення, тис. грн.	1 754 001	2 879 261	415 401
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	9 897 892	9 154 528	10 724 421
Оборотні активи, тис. грн.	19 166 046	18 970 651	18 809 744
Короткострокові зобов'язання, тис. Грн..	4 353 497	4 924 623	4 885 709
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (К1)	0,43	0,61	0,13
Коефіцієнт миттєвої ліквідності (К2)	2,70	2,47	2,32
Коефіцієнт поточної ліквідності (К3)	4,40	3,85	3,85

За даними таблиці 2.1 можна спостерігати динаміку зміни коефіцієнтів ліквідності за 2018-2020 роки.

Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2019 році порівняно із 2018 роком збільшився на 41,86%. Однак у 2020 році коефіцієнт значно зменшився (на 78,69%), дане зниження обумовлено За даними таблиці 2.1 та за діаграмою 2.4 можна спостерігати динаміку зміни коефіцієнтів ліквідності за 2018-2020 роки.

Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2019 році порівняно із 2018 роком збільшився на 41,86%. Однак у 2020 році коефіцієнт значно зменшився (на 78,69%), дане зниження обумовлено насамперед із значним зниженням суми короткострокових фінансових вкладень. Незважаючи на негативну динаміку, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності перевищує її достатнє значення згідно з методикою НБУ одно 0,1.

У динаміці зміни коефіцієнта швидкої ліквідності відзначається тенденція до зниження протягом усього періоду. Показник зменшився у 2020 році порівняно з 2018 роком на 14,07%. Достатнє значення цього показника дорівнює 0,8. Таким чином, значення коефіцієнта швидкої ліквідності у ПрАТ «Монделіс Україна» на 2020 рік значно перевищує достатньо значення, що є позитивним моментом.

Коефіцієнт поточної ліквідності має однакове значення у 2019 та у 2020 роках дорівнює 3,85. Однак це значення нижче значення у 2018 році дорівнює 4,4. Зменшення даного коефіцієнта на 12,5% пов'язане насамперед із скороченням оборотних активів згідно з Бухгалтерським балансом ПрАТ «Монделіс Україна». Достатнє значення даного показника згідно з методикою НБУ не нижче значення 1,5. Таким чином, згідно з розрахунковими даними у таблиці 2.1, значення коефіцієнта поточної ліквідності у ПрАТ «Монделіс Україна» перевищує достатнє значення на 156,67%.

Проаналізувавши коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Монделіс Україна», можна дійти невтішного висновку, що це підприємство належить до першої категорії позичальників відповідно до методикою НБУ, оскільки значення даних показників значно перевищує достатніх.

Розрахунок коефіцієнта фінансової рівноваги, саме коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів. Показники власних та позикових коштів представлені у Бухгалтерській звітності ПрАТ «Монделіс Україна», а саме в пасиві Бухгалтерського балансу. Цей коефіцієнт характеризує ступінь самофінансування.

Розрахунок цього показника представлений у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Розрахунок показника фінансової рівноваги за 2018-2020 роки.

Показники	Року		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Власні кошти, тис. грн.	19 736 212	23 808 824	26 730 438
Позикові кошти, грн.	40 794 398	47 962 202	53 496 669
Коефіцієнт власних і позикових коштів (К4)	0,48	0,50	0,50

Дані таблиці 2.2 свідчать про хороше фінансове становище, оскільки темпи зростання власних коштів випереджає темпи зростання позикових. Коефіцієнт співвідношення власних коштів до позикових у 2020 році дорівнює 0,5. Це значення вище достатнього значення згідно з методикою НБУ рівне 0,4. Таким чином, проаналізувавши коефіцієнт співвідношення власних та позикових коштів можна зробити висновок, що ПрАТ «Монделіс Україна» відноситься до першої категорії позичальником, чие кредитування не викликає сумніву.

Розрахунок коефіцієнтів рентабельності. На даному етапі розраховуються показники рентабельності продажів та рентабельності діяльності підприємства. Дані показники показують скільки прибутку від продажу та чистого прибутку припадає на 1 гривню виручки в відносному вираженні. Розрахунок даних показників представлений в таблиці 2.3.

Як видно за даними таблиці 2.3 динаміка зміни показників рентабельності носить невизначений характер: коефіцієнт рентабельності продажів у 2019 році досяг значення 0,26 (що вдвічі більше за значення коефіцієнта у 2018 році). Проте значення показника у 2020 році знизилося до 0,13 у зв'язку із зменшенням показника прибутку від продажу (зміна якого залежить від показників виторгу,

собівартості продажів та комерційних витрат). Значення коефіцієнта рентабельності діяльності підприємства у 2019 році дорівнює 0,13, а у 2020 році – 0,11. Темп зниження становив 84,62%.

Таблиця 2.3 - Розрахунок показників рентабельності за 2018-2020 роки.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Прибуток від продажу, тис. грн.	4 108 856	9 882 887	4 938 079
Чистий прибуток, тис. грн.	1 852 073	5 018 860	4084072
Виручка від продажу, тис. грн.	30 873 295	38 091 870	37 911 005
Коефіцієнт рентабельності продажів (К5)	0,13	0,26	0,13
Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства (К6)	0,06	0,13	0,11

Як видно за даними таблиці 2.3 динаміка зміни показників рентабельності носить невизначений характер: коефіцієнт рентабельності продажів у 2019 році досяг значення 0,26 (що вдвічі більше за значення коефіцієнта у 2018 році). Проте значення показника у 2020 році знизилося до 0,13 у зв'язку із зменшенням показника прибутку від продажу (зміна якого залежить від показників виторгу, собівартості продажів та комерційних витрат). Значення коефіцієнта рентабельності діяльності підприємства у 2019 році дорівнює 0,13, а у 2020 році – 0,11. Темп зниження становив 84,62%.

Незважаючи на зниження коефіцієнтів рентабельності у 2020 році їх значення відповідно до нормативних значень оціночних показників НБУ перевищують достатніх (0,1 – для коефіцієнта рентабельності продажів, 0,06 – для коефіцієнта рентабельності діяльності підприємства). Кредитування ПрАТ «Монделіс Україна» не має сумніву у банку у зв'язку з високими значеннями показників рентабельності.

Заключним етапом оцінки кредитоспроможності є визначення рейтингу підприємства-позичальника відповідно до розрахункових даних, вироблених у цьому параграфі.

2.2 Оцінка рейтингу кредитоспроможності ПрАТ «Монделіс Україна»

Для визначення рейтингу встановимо 3 класи позичальників (в такий спосіб підприємство може належати до 1-ого, 2-ого чи 3-ього класу позичальників). Рейтинг визначається як сума балів за шістьма основними показниками, які були охарактеризовані раніше в дослідницькій роботі (К1, К2, К3, К4, К5, К6). Кожен коефіцієнт має значення і вагу, з цих даних визначається рейтингова сума. Зробимо розрахунок суми балів (рейтингової суми ПрАТ «Монделіс Україна» за 2018-2020 роки в таблицях 2.4-2.6.

Таблиця 2.4 – Розрахунок суми балів для ПрАТ «Монделіс Україна» за 2018 р.

Показник	Фактичне значення	Категорія	Вага показника	Розрахунок суми балів
К1	0,43	1	0,05	0,02
К2	2,70	1	0,10	0,27
К3	4,40	1	0,40	1,76
К4	0,48	1	0,20	0,10
К5	0,13	1	0,15	0,02
К6	0,06	1	0,10	0,06
Разом	X	X	1	2,23

Сума балів рейтингової оцінки ПрАТ «Монделіс Україна» у 2018 році відповідає другому класу позичальників, оскільки сума балів знаходиться в діапазоні від 1,25 (не включно) до 2,35 (включно). Значення К5 (коефіцієнт рентабельності продажів) знаходиться на рівні не нижче другої категорії.

Таблиця 2.5 – Розрахунок суми балів для ПрАТ «Монделіс Україна» за 2019р.

Показник	Фактичне значення	Категорія	Вага показника	Розрахунок суми балів
К1	0,61	1	0,05	0,03
К2	2,47	1	0,10	0,25
К3	3,85	1	0,40	1,54
К4	0,50	1	0,20	0,10
К5	0,26	1	0,15	0,04
К6	0,13	1	0,10	0,01
Разом	X	X	1	1,97

Сума балів рейтингової оцінки ПрАТ «Монделіс Україна» у 2019 році відповідає другому класу позичальників, оскільки сума балів знаходиться в діапазоні від 1,25 (не включно) до 2,35 (включно). Значення К5 (коефіцієнт рентабельності продажів) знаходиться на рівні не нижче другої категорії.

Таблиця 2.6 – Розрахунок суми балів для ПрАТ «Монделіс Україна» за 2020р.

Показник	Фактичне значення	Категорія	Вага показника	Розрахунок суми балів
К1	0,13	1	0,05	0,01
К2	2,32	1	0,10	0,23
К3	3,85	1	0,40	1,54
К4	0,50	1	0,20	0,1
К5	0,13	1	0,15	0,02
К6	0,11	1	0,10	0,01
Разом	X	X	1	1,91

Сума балів рейтингової оцінки ПрАТ «Монделіс Україна» у 2020 році відповідає другому класу позичальників, оскільки сума балів знаходиться в діапазоні від 1,25 (не включно) до 2,35 (включно). Значення К5 (коефіцієнт рентабельності продажів) перебуває в рівні не нижче другої категорії.

Таким чином, сума балів рейтингової оцінки ПрАТ «Монделіс Україна» у 2018-2020 роках відповідає 2 класу позичальників. Це означає, що кредитування ПрАТ «Монделіс Україна» потребує виваженого підходу.

Після проведення кількісної оцінки проведемо якісну оцінку діяльності підприємства продуктової промисловості ПрАТ «Монделіс Україна».

Для кількісної оцінки необхідно визначити основні ризики підприємства. Основні ризики ПрАТ «Монделіс Україна» проілюстровані на рисунку 2.1.

Галузеві ризики. 60% випущеної продукції ПрАТ «Монделіс Україна» експортується, оскільки підприємство одна із найбільших підприємств продуктової промисловості. Звідси впливає наявність внутрішніх та зовнішніх факторів ризику, а саме: зростання цін на продукцію та послуги; скорочення попиту на продукцію; погіршення зовнішньоекономічної кон'єктури; ризик нестабільного постачання вуглеводневої сировини; техногенна небезпека.

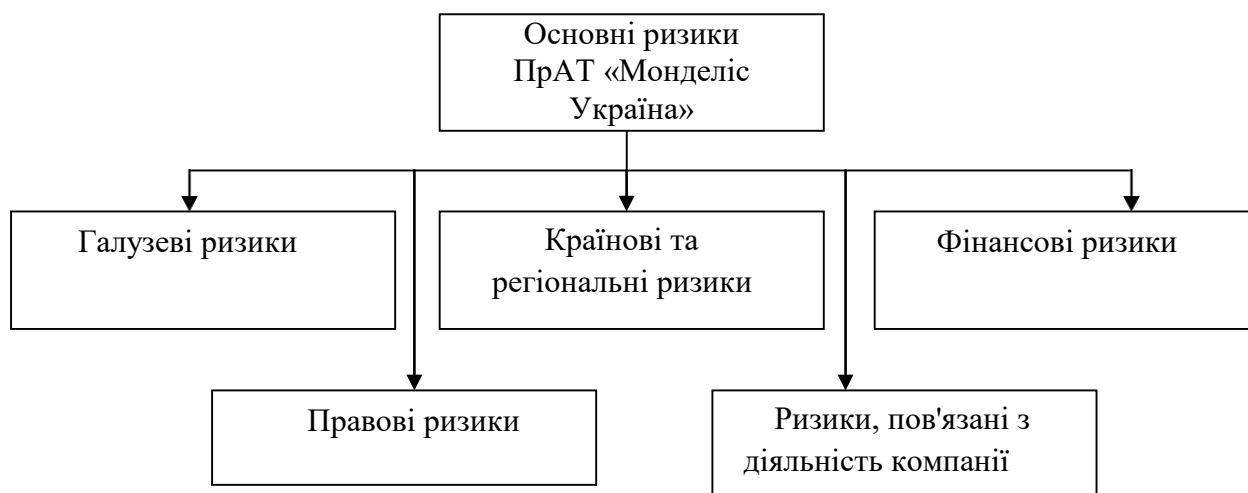

Рисунок 2.1 – Основні ризики ПрАТ «Монделіс Україна»

ПрАТ «Монделіс Україна» знаходиться на території України та здійснює свою діяльність у Тростянці. Крайнові та регіональні ризики можуть виникнути у зв'язку зі структурними змінами у економіці РФ під час проведення різних реформ, змінами у законодавстві, зміною загальноєкономічної ситуації у країні. Проте ПрАТ «Монделіс Україна» залучає грамотних та висококваліфікованих працівників для зниження даних ризиків.

Негативний вплив на діяльність хімічного підприємства мають різні види фінансових ризиків.

ПрАТ «Монделіс Україна» веде активну зовнішньоторговельну діяльність, у зв'язку з чим ймовірність виникнення валютних ризиків є великою. Майже 60% виручки від продажу підприємство отримує у іноземній валюті, тоді як 99% поточних витрат виражені у гривнях.

Інфляційні ризики за рівнем впливу можна порівняти з валютними ризиками, оскільки витрати на енергоносії, на оплату праці та інші витрати виникають на внутрішньому ринку і ціни на готову продукцію також підвищуються під впливом інфляції.

У ПрАТ «Монделіс Україна» чимала частка позикових коштів. Таким чином, підприємство схильне до впливу процентних ризиків.

Правові ризики. Зміни податкового законодавства, правил валютного регулювання, митного контролю та мит можуть істотно вплинути на діяльність ПрАТ «Монделіс Україна» через високі обсяги (60%) експорту продукції.

Ризики, пов'язані з діяльністю підприємства. Мінімальні ризики вкладень у цінні папери виникають в інвесторів: відсутність ризиків, пов'язаних з обмеженням можливості продовжити дію використання об'єктів, перебування яких обмежено.

Аналізуючи динаміку зміни показників кількісної оцінки кредитоспроможності та всі перераховані якісні ризики віднесемо ПрАТ «Монделіс Україна» до другого класу кредитоспроможності. Це означає, що кредитування ПрАТ «Монделіс Україна» потребує виваженого підходу, попри високі коефіцієнти ліквідності, і навіть задовільні значення коефіцієнтів рентабельності.

Таким чином, підвівши підсумки по кількісному та якісному аналізу можна зробити висновок, що кредитування ПрАТ «Монделіс Україна» можливе на основі методологічних розробок НБУ щодо визначення кредитоспроможності позичальника.

Недоліки та рекомендації щодо вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства-позичальника (методика НБУ) розглянуті у наступному розділі.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ МОНДЕЛІС УКРАЇНА

3.1 Визначення основних недоліків оцінки кредитоспроможності

Кредитна політика НБУ містить затверджену рекомендаційну методику оцінки кредитоспроможності підприємства-позичальника. Основні пріоритетні напрями при кредитуванні, і навіть зміст методики оцінки кредитоспроможності позичальника визначаються облікової політикою банку. У свою чергу в кредитній політиці банку та в кредитному договорі визначаються основні умови аналізу кредитоспроможності та ключові етапи. Обов'язковою умовою для виконання за всіма структурними підрозділами банку документами є формування методики визначення групи кредитного ризику, яка дає можливість стандартного аналізу продукту, що несе кредитний ризик (основним ризиком є невиконання своїх зобов'язань позичальником).

Методика аналізу кредитоспроможності підприємства, розроблена НБУ, є уніфікованою. Ця методика досить повно дозволяє визначити кредитні можливості потенційного підприємства-позичальника. Розробники уніфікованої методики прагнуть удосконалювати її, провівши аналіз різних груп позичальників.

Проте методика НБУ містить деякі недоліки, зокрема:

- коефіцієнти, що розраховуються на першому етапі, не є обґрунтованими;
- відсутність галузевих факторів під час проведення аналізу; визначення рейтингу відбувається у дуже жорстких умовах.

Раніше зазначалося, що методика НБУ складається з кількох етапів. Перший етап є розрахунок шести оцінних коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан підприємства-позичальника. Кожен із шести коефіцієнтів має своє нормативне значення. При цьому, як показує практика, нормативне значення є єдиним та незмінним. Цей факт є негативним для методики оцінки кредитоспроможності НБУ. Розрахункові коефіцієнти повинні бути

диференційовані для всіляких галузей, які мають вихідні дані, що об'єктивно відрізняються, в структурі активів і пасивів. Крім того, необхідно врахувати фактори часу та розміщення. Слід зазначити, що у різних територіальних областях умови виробництва – не однакові. Згодом це позначається на фінансові показники діяльності підприємства. Таким чином нормативні значення оціночних коефіцієнтів повинні бути диференційовані за трьома ознаками важливими ознаками: галузева, тимчасова та територіальна значимість.

Важливим моментом для оформлення кредитного договору є вивчення сфери роботи позичальника. Галузева особливість грає важливу роль в оцінці кредитоспроможності, оскільки значення окремих коефіцієнтів щодо різних галузей відмінні, наприклад, сільськогосподарської, машинобудівної та продуктової сферах властиво низька частка власного оборотного капіталу. Це свідчить про необхідність індивідуального підходу до позичальника. Важливість аналізу галузевих специфік діяльності підприємства можна економічно обґрунтувати як можливість знизити ризик при видачі кредиту.

Кредитним організаціям складно визначити суттєві ознаки клієнта, що особливо характеризують його характер.

Кількісна оцінка є досить суб'єктивним, оскільки формується експертним шляхом. Виникає необхідність підвищити об'єктивність бальних оцінок шляхом проведення експертного аналізу та статистичного опрацювання інформації за тривалий період часу, що, безумовно, може визначити ризики неповернення кредиту. Проблема аналізу полягає у відсутності розширеної інформаційної бази. Проте отримання цієї інформації є проблематичною. Крім того, проведення аналізу з урахуванням змін у часі не усуває суб'єктивність бальних характеристик, оскільки період усереднення даних вибірки може бути різним. Тим часом аналізовані періоди сильно впливають на бали, що шукаються.

Прогноз кредитного ризику залежить лише від фінансового становища підприємства – позичальника, а й від зовнішнього підприємствам чинника – галузева приналежність. Для успішної діяльності підприємства необхідно проводити моніторинг галузевих змін та своєчасно реагувати на них.

Кредитна установа повинна оцінювати здатність позичальника підготуватися до можливих змін та вжити вирішальних заходів. Основними показниками, які можуть бути проблемними у майбутньому – зміна якості управління, плинність кадрів, впровадження нових конкурентних ринків.

Вивчення великих партнерів та клієнтів з бізнесу позичальника є важливим етапом під час підготовки оцінки кредитоспроможності. Оскільки банку необхідно переконатися у тому фінансової спроможності – ця необхідність пов'язана насамперед із ризиком затримки повернення кредиту позичальником у зв'язку з нездатністю його покупців оплатити готову продукцію підприємства.

Посилаючись на вітчизняний і зарубіжний досвід кредитування позичальників – юридичних, можна дійти невтішного висновку, що з оформленні кредиту недостатньо зробити формалізований аналіз показників фінансової звітності позичальника.

Галузеві особливості, потенційні можливості та потреби позичальника – ця та інформація, яка забезпечить зниження кредитного ризику. Важливим процесом є проведення аналізу розвитку подій на період дії кредитного договору для зниження кредитного ризику в майбутньому. Ще однією умовою зниження кредитного ризику, отже, і зниження ризику неповернення кредиту є «прозорість» діяльності позичальника. Ставлення кредитора та позичальника після разового кредитування має довгостроковий характер: кредитор може постійно відновлювати кредитування довгострокове кредитування або інвестиційне кредитування для підтримки розвитку бізнесу позичальника. Тобто банк-кредитор буде для підприємства-позичальника фінансовим партнером.

Враховуючи перераховані вище недоліки методики НБУ необхідно її удосконалити. Рекомендації щодо вдосконалення наведено в наступному параграфі.

3.2 Рекомендації щодо вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства

Для усунення, виявлених під час аналізу, недоліків методики оцінки кредитоспроможності НБУ визначимо основні шляхи вдосконалення методики.

Як було розглянуто раніше, першим етапом оцінки кредитоспроможності згідно з методикою НБУ - розрахунок оцінних коефіцієнтів. Ці коефіцієнти визначають суму балів, за результатами якої відбувається присвоєння позичальнику рейтингу кредитоспроможності. Кожному коефіцієнту надається власна вага у загальній сумі балів. І слід зазначити, що чим вища вага коефіцієнта, тим більший вплив він надає на підсумкову суму (S), а значить і на клас кредитоспроможності, який присвоюється позичальнику.

З проведеного аналізу на другому розділі дипломної роботи можна дійти невтішного висновку, що основними оцінними показниками є показники ліквідності.

У методиці НБУ налічується три показники ліквідності: Коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності. Вага коефіцієнта поточної ліквідності є переважною (0,4). Коефіцієнт абсолютної ліквідності має найменше значення – 0,05. Це свідчить про те, що значення даного показника не має істотного впливу на підсумкову суму (S).

На наш погляд для повнішої оцінки кредитоспроможності підприємства необхідно зробити заміщення показника абсолютної ліквідності на фінансовий показник, значення якого визначається специфікою галузі.

Одним з недоліків методики НБУ є відсутність визначальних факторів - особливості ринкової та галузевої кон'юнктури, оцінки продукції, що випускається і реалізується, перспективи капіталовкладень.

Так, як аналізоване підприємство ПрАТ «Монделіс Україна» є продуктовою галуззю виробництва, необхідно розглянути особливості цієї галузі, саме нормативні значення фінансових коефіцієнтів аналізованої галузі.

Важливим показником підприємства продуктової промисловості є коефіцієнт фінансової автономії.

Коефіцієнт автономії показує частку активів організації, що покриваються з допомогою власного капіталу. Формула розрахунку коефіцієнта фінансової автономії:

$$Ka = \text{власний капітал/пасив балансу} \quad (3.1)$$

Нормативне обмеження $Ka > 0,5$. Фінансовий стан підприємства залежить значенню від значення даного коефіцієнта автономії: що вище коефіцієнт, тим паче позитивно можна характеризувати фінансовий стан позичальника. Слід звернути увагу на те, що нормативне значення коефіцієнта автономії регулюється залежно від галузевої специфіки діяльності підприємства.

Прагнення значення коефіцієнта до одиниці свідчить про уповільнення темпів розвитку підприємства. Оскільки відмова від залучення позикового капіталу позбавляє підприємства додаткового джерела фінансування приросту майна (активів), з яких підприємства може збільшити свої фінансові результати. Поряд із цим знижуються ризики погіршення фінансової спроможності за умови несприятливого розвитку ситуації.

У продуктовому виробництві Сумської області коефіцієнт автономії дорівнює значенню 0,3. Це свідчить про те, що залучення довгострокових кредитів та вкладень підприємствами хімічного комплексу Сумської області малоймовірно, тому що зараз позиковий капітал не може бути повністю компенсований власністю підприємств.

Встановимо нормативне значення даного коефіцієнта до розрахунку кредитоспроможності підприємства (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 – Нормативні значення коефіцієнта фінансування

Показник	1 категорія	2 категорія	3 категорія
Коефіцієнт фінансової автономії	0,3 і вище	0,1-0,3	Менш 0,1

Відповідно до запропонованих вище рекомендацій необхідно для раціональної та якісної оцінки фінансового стану підприємства встановити вагу коефіцієнтів ліквідності, фінансової автономії та рентабельності для перетвореної методики оцінки кредитоспроможності (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 - Нормативні значення та питома вага оціночних показників кредитоспроможності позичальника перетвореної методики

Коефіцієнти	1 категорія	2 категорія	3 категорія	Вага показника
1	2	3	4	5
Коефіцієнт швидкої ліквідності (К1)	0,8 і вище	0,5-0,8	Менш 0,5	0,1
Коефіцієнт поточної ліквідності (К2)	1,5 і вище	1,0-1,5	Менш 1,0	0,3
Коефіцієнт фінансової автономії (К3)	0,3 і вище	0,1-0,3	Менш 0,1	0,15
Коефіцієнт фінансування (К4)	1 і вище	1 - 0,75	Менш 0,75	0,2
Коефіцієнт рентабельність продажів (К5)	0,10 і вище	Менш 0,10	Нерентабельні	0,15
Коефіцієнт рентабельність діяльності підприємства (К6)	0,06 і вище	Менш 0,06	Нерентабельні	0,1

Розрахуємо економічну ефективність від запроваджених перетворень на методику оцінки кредитоспроможності.

Спочатку розрахуємо новий запроваджений показник коефіцієнт фінансової автономії шляхом розподілу власного капіталу пасив балансу (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 - Розрахунок показника фінансової автономії за 2018-2020 роки.

Показник	2018	2019 рік	2020 рік
Власний капітал	26730438	23808824	19736212
Пасив балансу	40794398	47962202	53496669
Коефіцієнт фінансової автономії	0,66	0,50	0,37

Наступним етапом є розрахунок суми (S) за три роки (2018 – 2020 року).

Таблиця 3.4 - Розрахунок суми балів за перетвореною методикою за 2018-2020 роки

Показник	2018	2019 рік	2020 рік
Рейтинг	1,81	1,63	1,57
Клас кредитоспроможності	2 клас	2 клас	2 клас

З таблиці 3.4 видно, що за період з 2018 року до 2020 року ПрАТ «Монделіс Україна» надано другий клас кредитоспроможності згідно з перетвореною методикою, так само як і за методикою НБУ. Проте умови кредитування ПрАТ «Монделіс Україна» пом'якшилися, оскільки значення рейтингових сум за перетвореною методикою нижче значень сум за методикою НБУ.

Таким чином, перетворена методика оцінки кредитоспроможності підприємства ґрунтується на всебічну оцінку позичальника, враховую галузеву особливість. Крім того, визначається більша кількість критеріїв оцінки, що сприяло зменшення рейтингової суми, а значить і кредитування позичальника може здійснюватися в звичайному порядку.

Отже, у третьому розділі дипломної роботи визначено основні недоліки методики НБУ та запропоновано шляхи вдосконалення даної методики, на основі якого кредитор зможе прийняти більш виважене рішення про видачу кредиту позичальнику.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження дипломної роботи досягнуто його мети: управління та оцінка кредитоспроможності підприємства продуктової промисловості ПрАТ «Монделіс Україна». І вирішено поставлені завдання.

У першому розділі роботи розкрито теоретичні основи аналізу та оцінки кредитоспроможності підприємства. У результаті дослідження було встановлено, що у економічній теорії немає єдиного значення визначення "Кредитоспроможність". Проте, можна дійти невтішного висновку, що з визначенні кредитоспроможності необхідно приділити увазі трьом основних принципів кредитування – терміновість, платність і повернення. Таким чином, необхідно звернути увагу не лише на терміновість повернення позикових коштів, а й на необхідність в оплаті крім основного боргу відсотків за використання кредитних коштів.

У роботі було виділено особливості різних методик оцінки кредитоспроможності. Кожна методика має характерні якості. Для проведення аналізу та оцінки кредитоспроможності підприємства продуктової промисловості ПрАТ «Монделіс Україна» використовувалася методика НБУ. Вивчення цієї методики дозволило виділити три основні етапи оцінки кредитоспроможності позичальника. У першому етапі розраховуються фінансові показники (ліквідності, фінансової рівноваги, рентабельності). На другому етапі проводиться аналіз якісних характеристик позичальника, на основі отриманих результатів у заключному етапі підприємству-позичальнику присвоюється певний рейтинг.

Одним із найбільших в Україні підприємством продуктової галузі є - ПрАТ «Монделіс Україна», що знаходиться в місті Тростянець (Сумська область).

За методикою НБУ проведено повноцінну оцінку кредитоспроможності – ПрАТ «Монделіс Україна». Підсумки аналізу показали, що за весь період 2018-2020 року ПрАТ «Монделіс Україна» ставився до другого класу

кредитоспроможності. Таким чином, кредитування провідного підприємства в хімічній галузі вимагає зваженого підходу.

Методика НБУ, як і будь-яка інша методика, має характерні недоліки:

- відсутнє обґрунтування коефіцієнтів значущості;
- не враховуються такі фактори, як особливості ринкової і галузевої кон'юнктури;
- вкрай обережна політика, жорсткі умови для визначення рейтингу.

В рамках дослідження дипломної роботи нами було запропоновано перетворену методику оцінки кредитоспроможності підприємства-позичальника на основі заміщення коефіцієнта абсолютної ліквідності на коефіцієнт фінансової автономії. А також було скориговано вагові значення оціночних показників.

Перетворена методика оцінки кредитоспроможності підприємства полягає в всебічну оцінку позичальника, враховую галузеву особливість. Крім того, визначається більша кількість критеріїв оцінки, що сприяло зменшення рейтингової суми, а значить і кредитування позичальника може здійснюватися в звичайному порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679 – XIV (зі змінами та доповненнями). – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р, №2121–III (зі змінами та доповненнями) Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Положення «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затверджене Постановою Правління Національного банку України 30.06.2020 р. № 351 (зі змінами та доповненнями). – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>
4. ЕBITDA - що це? Як розрахувати цей аналітичний показник - Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://ukr.mentorbizlist.com/3915558-ebitda-what-is-it-how-to-calculate-the-analytical-index>
5. Акулов, В. Б. Фінансовий менеджмент. *Навчальний посібник..* - 4-те вид. - М.: Флінта: МПСІ, 2012. - 264 с.
6. Алієв, А. Т. Гроші. Кредит. *Банки: навчальний посібник.* - М.: Флінта: НОУ ВПО «МПСУ», 2018. - 296 с.
7. Аналіз інвестиційної привабливості організації. *Монографія*, 2012. - 374 с. - Бібліогр.: с. 337-347. - Дод.: с. 348-374.
8. Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник/За ред. О. В. Єфімової, М. В. Мельник. – М.: Омега-Л, 2013. – 451 с.
9. Артеменко, В. Г. Економічний аналіз: навчальний посібник/В. Г. Артеменко, Н. В. Анісімова. - М.: КНОРУС, 2013. - 288 с.
10. Бабічова, Н. Е. Облік фактора ризику в аналізі кредитоспроможності позичальника. *Економічний аналіз.* - М.: Фінанси та кредит, 2013. - №10. - С. 2-7

11. Балабанов, І. Т. Основи фінансового менеджменту: Як керувати економікою/І. Т. Балабанов. - М.: Фінанси та статистика, 2019.- 512 с.
12. Банківські операції: навчальний посібник для середн. проф. освіти / Г. Г. Коробова, Є. А. Нестеренко, Р. А. Карпова, Ю. І. Коробов. - М.: Магістр, НДЦ ІНФРА-М, 2019. - 139 с.
13. Версаль Н. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих та середніх підприємств в Україні. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. – 2020. - №1. – С. 182-194.
14. Вовчак О. Д. Кредитні ресурси суб'єктів кредитного ринку: теоретико-методологічні підходи. *Вісник Національного банку України*. – 2019. – № 3. – С. 35–39
15. Волкова Н.І. Аналіз проблем кредитування малого та середнього бізнесу в сучасних економічних умовах. *Фінанси, облік, банки*. – 2017. - №1 (22). – С. 55-62.
16. Донець О. Б. Банківська стратегія кредитування малого і середнього бізнесу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. – 2019. –№ 7. – С. 686–690.18.
17. Гроші, кредит, банки: навчальний посібник / О. І. Лаврушін; за ред. О. І. Лаврушин та ін. - М: КноРус, 2020. - 448 с. - Для бакалаврів.
18. Донець О.Б. Кредитування малого і середнього бізнесу: дис. кандидата екон. наук (доктора філософії): 08.00.08 / Донець Олександр Борисович. – Ірпінь, 2017. – 259с. - Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/>
19. Дерев'ягін, А. С. Оцінка платоспроможності компанії: російський та зарубіжний досвід / А. С. Дерев'ягін // *Довідник економіста*, - 2018. - № 8. - С. 11-15.
20. Домніков, А. Ю. Рейтингова модель оцінки кредитного ризику корпоративних клієнтів комерційного банку на основі ймовірнісного підходу / А. Ю. Домніков // *Аудит та Фінансовий аналіз*. - 2019. - № 5. - С. 41-48.

21. Ендовіцький, Д. А. Аналіз та оцінка кредитоспроможності позичальника: учеб.-практ. посібник для студ. вишів / Д. А. Єндовіцький, І. В. Бочарова. – М.: КНОРУС, 2013. – 264 с. – Бібліогр.: с. 204-213.
22. Ендовіцький, Д. А. Аналіз кредитоспроможності організації та групи компаній: навчальний посібник / Д. А. Єндовіцький, К. В. Бахтін, Д. В. Ковтун; за ред. Д. А. Єндовіцького. - М.: КНОРУС, 2012. - 376 с.
23. Єпішин, А. В. Методика самостійної оцінки кредитоспроможності організації / А. В. Єпішин // Аудит та фінансовий аналіз. - 2018. - № 2. - С. 362-364.
24. Жуков, Є. Ф. Гроші. Кредит. банки. - підручник/Є Ф. Жуков, Н. Д. Еріашвілі, Н. М. Зеленкова. - М.: 2013. - 199 с.
25. Зайлієв, А. А. Оцінка кредитоспроможності майбутнього позичальника як фактор зниження кредитного ризику/А. А. Зайлієв// Молодий учений.- 2020. - № 10. - С. 700-701.
26. Зайцева, Є. В. Підходи до визначення кредитоспроможності підприємства/Є. В. Зайцева// Молодий учений. - 2020. - № 9. - С. 554-557.
27. Зайцева, Є. В. Порівняльний аналіз методик оцінки кредитоспроможності позичальників/Є. В. Зайцева// Молодий учений. - 2020.- № 12. - С. 1254-1257.
28. Лаврушин, О. І. Банківська справа: сучасна система кредитування: навч. посібник для студ. навч. за спец. "Фінанси та кредит" / О. І. Лаврушін, О. Н. Афанасьєва, С. Л. Корнієнко; за ред. О. І. Лаврушина та ін. - М.: Кнорус, 2013. - 260 с. : іл. - Бібліогр.: с. 257-260. - Дод.: с. 254-256.
29. Ліцеванова, І. Л. До питання оцінки кредитоспроможності підприємств-позичальників у сучасних умовах/І. Л. Ліцеванова// Молодий учений. - 2013. - № 9. - С. 208-210.
30. Ольшаний, А. І. Банківське кредитування: (російський та зарубіжний досвід): Надання кредиту. Забезпечення повернення. Попередження злочинів / О. І. Вільшаний; за ред. Є. Г. Іщенко та ін. - М.: Російська Ділова Література, 2018. - 352 с.

31. Савицька, Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства: підручник/Г. В. Савицька. - 5-е вид., Перероб. та дод. - М.: ІНФА-М, 2012. - 536 с. - (Вища освіта).
32. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/М. В. Чараєва [та ін.]; за ред. М. В. Чираєва. - М.:НДЦ ІНФРА-М, 2020. - 240 с.: 60x90 1/16.
33. Шеремет, А. Д. Методика фінансового аналізу діяльності комерційних організацій/А. Д. Шеремет, Є. В. Негашев. - М.: ІНФРА-М, 2018. - 208 с.
34. Шестакова, Є. В. Оцінка ризиків в управлінні фінансами/Є. В. Шестакова // Довідник економіста. - 2018. - № 3. - С. 77-85.
35. Офіційний сайт ПрАТ «Монделіс Україна». [Електронний ресурс]. - <https://www.mondelezinternational.com/Ukraine/Our-Team>
36. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. - <https://bank.gov.ua/>
37. Almeida, Campello, Laranjeira i Weisbenner // Corporate deb maturity and the real effect on 2019 credit crisis. – NBER Working Paper, 2019. – 326 p.
38. Claudia Custodio,r,Miguel A. Ferreira // Why are US firms using more short-term debt. - Journal of Financial Economics, Volume 108, Issue 1, 2013. - 182-212 pp.
39. Essentials of Financial Analysis до George T. Friedlob. - Wiley, 2019. - 288 p.
40. Financial Statement Analysis до Charles H. Gibson. - Thomson South-Western, 2018. - 122 p.
41. Financial Statement Analysis: Працівник guide by Martin S. Fridson, Fernando Alvarez Third Edition, 2012. - 416 p.
42. Korol T., Multi-Criteria Early Warning System Against Enterprise Bankruptcy Risk, EuroJournals, 2013. - 43-145 pp.
43. Financial Risk Analysis: Analyst's Guide для визначення компанії Company Financial Strength and Creditworthiness. - National Association of Credit Management, 2020. - 296 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2018 рік

Таблиця А.1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2018 рік

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	808	821
первісна вартість	1001	1 398	1 475
накопичена амортизація	1002	590	654
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 072	3 497
Основні засоби	1010	77 349	82 747
первісна вартість	1011	156 900	172 644
Знос	1012	79 551	89 897
Інвестиційна нерухомість	1015	2 345	1 229
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	2 345	1 229
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	399	97
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	87 973	88 391
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	50 368	50 460
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	53 269	48 625
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	29 980	27 855
у тому числі з податку на прибуток	1136	990	1 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 551	6 247
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 583	2 948
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 328	1 046
Усього за розділом II	1195	145 079	137 181
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	233 052	225 572

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733

Додатковий капітал	1410	4 737	4 737
Резервний капітал	1415	6 771	7 030
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	138 707	140 954
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	184 775	187 281
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	370	196
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	370	196
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	6 794	823
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	174	174
товари, роботи, послуги	1615	33 486	32 290
розрахунками з бюджетом	1620	358	263
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1 010	833
розрахунками з оплати праці	1630	2 270	2 318
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	213	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3 602	1 394
Усього за розділом III	1695	47 907	38 095
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	233 052	225 572

Таблиця А.2 – Звіт про фінансові результати за 2018 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	313 259	363 463
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(259 906)	(298 971)
Валовий: Прибуток	2090	53 353	64 492
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	5 599	5 633
Адміністративні витрати	2130	(22 047)	(24 512)
Витрати на збут	2150	(24 153)	(26 072)
Інші операційні витрати	2180	(7 412)	(7 215)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	5 340	12 326
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	27	47
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(583)	(1 005)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(218)	(0)

Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	4 566	11 368
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2 060	-3 648
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	2 506	7 720
Збиток	2355	(0)	(0)

Додаток Б

Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2019 рік

Таблиця Б.1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2019 рік

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	821	893
первісна вартість	1001	1 475	1 634
накопичена амортизація	1002	654	741
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 497	0
Основні засоби	1010	82 747	86 298
первісна вартість	1011	172 644	185 007
Знос	1012	89 897	98 709
Інвестиційна нерухомість	1015	1 229	1 169
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	1 229	1 169
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	97	306
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	88 391	88 666
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	50 460	81 263
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	48 625	54 512
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	27 855	13 444
у тому числі з податку на прибуток	1136	1 558	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 247	6 048
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 948	16 145
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 046	243
Усього за розділом II	1195	137 181	171 655
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	225 572	260 321

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733

Додатковий капітал	1410	4 737	4 737
Резервний капітал	1415	7 030	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	140 954	167 317
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	187 281	215 157
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	196	22
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	196	22
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	823	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	174	174
товари, роботи, послуги	1615	32 290	34 878
розрахунками з бюджетом	1620	263	4 706
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	833	1 059
розрахунками з оплати праці	1630	2 318	3 447
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 394	878
Усього за розділом III	1695	38 095	45 142
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	0	0
	1900	225 572	260 321

Таблиця Б.2 – Звіт про фінансові результати за 2019 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	393 694	313 259
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(314 183)	(259 906)
Валовий: Прибуток	2090	79 511	53 353
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	45 428	5 599
Адміністративні витрати	2130	(20 808)	(22 047)
Витрати на збут	2150	(26 538)	(24 153)
Інші операційні витрати	2180	(36 530)	(7 412)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	41 063	5 340
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	17 894	27
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(758)	(583)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(21 961)	(218)

Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	36 238	4 566
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-8 362	-2 060
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	27 876	2 506
Збиток	2355	(0)	(0)

Додаток В

Фінансова звітність ПрАТ «Монделіс Україна» за 2020 рік

Таблиця В.1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2020 рік

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	893	955
первісна вартість	1001	1 634	1 805
накопичена амортизація	1002	741	850
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	86 298	78 083
первісна вартість	1011	185 007	188 070
Знос	1012	98 709	109 987
Інвестиційна нерухомість	1015	1 169	1 158
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	1467	1 515
Знос інвестиційної нерухомості	1017	298	357
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	306	50
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	88 666	80 246
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	81 263	91 574
Виробничі запаси	1101	55 190	61 271
Незавершене виробництво	1102	1 357	2 141
Готова продукція	1103	23 725	27 199
Товари	1104	991	963
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	54 512	76 750
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	13 444	2 625
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 048	5 003
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 145	48 316
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	243	36
Усього за розділом II	1195	171 655	224 259
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	260 321	304 505

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733

Додатковий капітал	1410	4 737	4 737
Резервний капітал	1415	8 543	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	167 317	211 720
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	215 157	259 560
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	22	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	22	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	174	22
товари, роботи, послуги	1615	34 878	37 527
розрахунками з бюджетом	1620	4 706	450
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1 059	0
розрахунками з оплати праці	1630	3 447	4 810
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	878	2 136
Усього за розділом III	1695	45 142	44 945
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	0	0
Баланс	1900	260 321	304 505

Таблиця В.2 – Звіт про фінансові результати за 2020 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	568 070	393 694
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(459 602)	(314 183)
Валовий: Прибуток	2090	108 468	79 511
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	26 142	45 428
Адміністративні витрати	2130	(25 289)	(20 808)
Витрати на збут	2150	(33 689)	(26 538)
Інші операційні витрати	2180	(22 041)	(36 530)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	53 591	41 063
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	990	17 894
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(758)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(35)	(21 961)

Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	54 546	36 238
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9 504	-8 362
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	45 042	27 876
Збиток	2355	(0)	(0)